

RŮŽENA PELANTOVÁ

1886-1959

ZAPÁLENÁ SOCIÁLNÍ PRACOVNICE A PRVNÍ ŽENA NA PRAŽSKÉ RADNICI

Růžena Pelantová, rozená Hudlická, se narodila roku 1886 v Sulislavi u Plzně do chudé rodiny horníka a aktivisty menšinových spolků Josefa Hudlického. Díky němu vystudovala pedagogickou školu v Plzni a poté vyučovala na obecné škole v Doubravce a později na měšťance. Své vzdělání si následně rozšířila na externích přednáškách Vysoké školy obchodní, kde se zajímala o finančníctví.

V roce 1919 na pozvání Alice Masarykové dorazily do Prahy sociální pracovnice z USA a zajímaly se, jaký je v tomto směru stav na českém území. Růžena Pelantová jim pomáhala a když se jí naskytla příležitost odcestovat do USA a studovat zde obor sociální vědy na Chicagské univerzitě, neváhala a příležitosti se chopila. Po večerech a víkendech pak například vyučovala češtinu a dějepis na místních českých školách. Ovládala nejen anglický jazyk, ale také francouzský, německý, srbský a ruský.

V dalších letech v Praze pomáhala spolu s Alicí Masarykovou jako sociální pracovnice tisícům lidí prchajících z Ruska před sovětským režimem. K této práci také studovala sociologii na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Po tragické smrti svého manžela Karla Pelanta doprovázela senátorku Františku Plamínkovou na jejích cestách po Americe a pomáhala jí během zasedání Mezinárodní ženské rady. Během těchto cest se zde inspirovala stavem sociálních zařízení, zejména pokud šlo o péči o děti, chorobince a starobince.

V Praze se následně podílela na budování Masarykových domovů (nynější Thomayerova nemocnice). Poté se stala ředitelkou sociálně pedagogického odboru na Ústředním sociálním úřadu pražského magistrátu. Zabývala se mapováním terénu, sociálním bydlením a školením nových sociálních pracovníků. Zaškolovala také Miladu Horákovou, tehdy ještě mladou právničku.

Zajímala se také o moderně vybavenou domácnost a racionalizaci práce v domácnosti, s čímž se setkala právě v Americe. Různé technické vymoženosti a racionalizace práce měly hospodyním ulehčit práci a zajistit více času k odpočinku. Ženy tak měly v kuchyni pracovat s rozumem a nezabývat se zbytečně mechanickou prací. V roce 1925 Růžena Pelantová spoluzakládala Ústředí československých hospodyň, ve kterém se sjednotily hospodyňské spolky. Ústředí organizovalo také různé přednášky na toto téma a šířilo nové poznatky v periodikách (např. Nová práce, Práce v domácnosti, Žena a domov).

V roce 1938 se Růžena Pelantová zapojila do odboje a získávala například zprávy pro Londýn. Nadále se ale účastnila různých sociálních akcí pro uprchlíky ze Sudet. V roce 1943 se dostala do rukou gestapa a byla odsouzena za velezradu na 8 let do káznice. Po svém návratu z káznice v Bavorsku a továrny v Kolbermooru získala Československý válečný kříž 1939 a Československou vojenskou medaili Za zásluhy I. stupně.

V roce 1946 byla jako první žena jmenována na pozici viceprimátorky hlavního města Prahy. V únoru 1948 byla ovšem této funkce zbavena. Na podzim příštího roku pak emigrovala do Ameriky. Odtud se snažila zachránit Miladu Horákovou a připravovala kontakty, kterým Rada svobodného Československa zasílala k podpisu petice na její záchranu.

Zemřela v New Yorku 1. září 1959 a urna s jejím popelem byla uložena na chicagském hřbitově vedle urny s popelem Alice Masarykové. Teprve po 30 letech byly obě urny převezeny do rodné země. Nyní je urna uložena na Vyšehradském hřbitově. V roce 1997 byl na budově Nové radnice slavnostně odhalen portrétní medailon Růženy Pelantové pro její zásluhy o hlavní město Prahu.

Zdroje

Pamětní desky Růženě Pelantové a Miladě Horákové [online]. [cit. 2022-04-25]. Dostupné z: <http://www.pamatnamista.usd.cas.cz/praha-1-pametni-deska-ruzene-pelantove/>
UHROVÁ, Eva. Radostná i hořká Františka Plamínková. [s.l.]: Mediasys, 2014. 344 s. ISBN 978-80-260-7207-2. S. 302-316.

Fotografie

Fotografie Růženy Pelantové [online]. Wikipedia.org. [cit. 2022-04-12]. Dostupná z: https://cs.wikipedia.org/wiki/R%C5%AF%C5%BEena_Pelantov%C3%A1#/media/Soubor:Ruzena.Pelantova.1886-1959.jpg